

Project funded by the
European Union

Broj:
Datum:

SEKTORSKA ANALIZA

**za utvrđivanje prioritetnih oblasti od javnog interesa u kojima će se pružiti finansijska podrška
za realizaciju projekata nevladinih organizacija
iz budžeta ReLOaD2 projekta u 2023. godini
u okviru Klastera „Zajedno za sjever“ - Berane i Andrijevica**

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa, uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama i predstavlja osnov za utvrđivanje prioritetnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata nevladinih organizacija iz budžeta programa ReLOaD2 u 2023. godini, u skladu sa LOD Metodologijom i Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 39/11 i 37/17).

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE NVO

Oblasti od javnog interesa u kojim se planira finansijska podrška iz sredstava Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) za projekte NVO u 2023. godini:

☐ ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE <ul style="list-style-type: none">• Edukacija, zagovaranje i kampanje usmjerenе na razvoj svijesti o važnosti zaštite životne sredine• Organizovanje konkretnih akcija u zajednici za unapređenje životne sredine
☐ SOCIJALNA INKLUIZIJA I ZAŠTITA <ul style="list-style-type: none">• Unapređenje kvaliteta života kod mladih, djece, žena, muškaraca, osoba sa invaliditetom, starih i RE populacije• Promocija zdravih stilova života
☐ EKONOMSKI RAZVOJ <ul style="list-style-type: none">• Unaprijediti poljoprivrednu i turističku ponudu• Valorizacija kulturnog potencijala
☐ ZAPOŠLJAVANJE I PREDUZETNIŠTVO <ul style="list-style-type: none">• Promocija preduzetništva• Unapređenje znanja i kompetencija nezaposlenih (s akcentom na teže zapošljive kategorije)

Project funded by the
European Union

2. PRIORITETNE OBLASTI KOJIM ĆE DOPRINIJETI NVO INICIJATIVE FINANSIRANE IZ SREDSTAVA RELOAD2 U 2023. GODINI

Opis problema:

Prioritetne oblasti koje će biti finansirane kroz Javni konkurs za finansiranje projekata nevladinih organizacija iz ReLOaD2 programa su:

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE.

Zaštitom životne sredine obezbeđuje se cijelovito očuvanje kvaliteta životne sredine, očuvanje biološke i pejzažne raznovrsnosti, racionalno korišćenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za životnu sredinu, kao osnovni uslov zdravog i održivog razvoja. Zdrava životna sredina ne znači samo zadovoljenje standarda životne sredine, zato što stanje životne sredine utiče i odražava se i na ekonomsko stanje i socijalni/društveni život zajednice, kao i na zdravlje građana. Stoga, očuvana i zdrava životna sredina predstavlja preduslov zdravog i zadovoljnog društva.

Crna Gora je zemlja pristupnica EU i kao takva treba da uskladi pravnu tekovinu sa EU i ispuni uslove iz propisanih poglavljia. Jedno od njih je Poglavlje 27: Životna sredina i klimatske promjene. S tim u vezi i Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s akcionim planom Crne Gore definiše obaveze u kontekstu koordinacije aktivnosti državnih organa i organa lokalne uprave nadležnih za zaštitu životne sredine, u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom EU. Projektim na lokalnom nivou se malim koracima doprinosi ispunjavanju obaveze i unapređuje data oblast.

Ostvarenju zacrtanog prioriteta možemo doprinijeti pomenutim manjim akcijama kroz edukaciju, zagovaranje i kampanje usmjerene na razvoj svijesti o važnosti zaštite životne sredine i organizovanjem konkretnih akcija u zajednici za unapređenje životne sredine.

SOCIJALNA INKLUIZIJA I ZAŠTITA

Socijalna inkluzija podrazumijeva proces poboljšavanja opštih uslova za život u društvu ljudima kojima je pomoć neophodna za puno učešće u ekonomskom, kulturnom, društvenom životu zajednice. Mjerama socijalne inkluzije i zaštite olakšava se i podstice uključivanje u zajednicu kroz izjednačavanje šansi, pristup potrebnim dobrima, kao i pozivanje na poštovanje prava marginalizovanih i ranjivih grupa. Sam process se odnosi na prilagođavanje celog društva prioritetnim grupama koje na čine djeca i mlađi u riziku, stara i nemoćna lica, OSI i njihove porodice, samohrani roditelji bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, materijalno ugrožene kategorije stanovništva, žrtve rodnozasnovanog nasilja i nasilja u porodici, beskucnici, Romi i Egipćani, zavisnici od alkohola i kocke, pripadnici LGBTIQ populacije. Mjerama socijalne inkluzija osigurava se veće učešće građana u process donošenja odluka, unapređuje socijalna i dječja zaštita, dalji razvoj usluga koje podržavaju život osoba u zajednici, kao i postiće međuresorna saradnja na lokalanom nivou. Iako se u budžetima opština Berane i Andrijevica kroz zakonom utvrđene nadležnosti finansiraju aktivnosti iz oblasti socijalne i dječje zaštite, njege starih lica, prevencije narkomanije i bolesti zavisnosti i vršnjačkog nasilja, oblasti obrazovanja, boračko-invalidske zaštite, primarne zdravstvene zaštite, zaštite ljudskih i manjinskih prava, osoba

Project funded by the
European Union

sa invaliditetom, RE populacije i drugih marginalizovanih grupa, neophodno je dalja i kontinuirana implementacija mjera socijalne inkluzije koje će se putem projekata podržati.

Uticaj zdravih stilova života kao važnog činioca prevencije zdravlja ne treba posebno opisivati, a dobro osmišljenim sistemom aktivnosti na lokalnom i državnom nivou doprinosimo razvoju istog kao integralnom dijelu ukupnog razvoja naše države. Zdravi stilovi života su dio javnog interesa, a misija svih nas je da ih promovišemo kod naše djece i koristimo kao dio sveživotnog obrazovanja, vaspitanja i pripadnosti. Zato je važno da promovišemo zdrave stlove života u zajednici i unapređujemo kvalitet života svih građana, a posebno mladih, osoba sa invaliditetom, starih i RE populacije, a jedan od načina je i podrška projektima iz ove oblasti.

EKONOMSKI RAZVOJ

Ekonomski razvoj je sveobuhvatan pojam koji uključuje mnoge aspekte i oblasti. Ovim projektom se bavimo onim ciljevima koje možemo zacrtati i postići malim akcijama na lokalnom nivou. Navedeni prioritet tiče se uopštenog razvoja dvije ciljne opštine koje obiluju kulturnim, turističkim i prirodnim potencijalima koje je potrebno predstaviti i iskoristiti ih u pogledu ekonomskog razvoja opština Berane i Andrijevica, koje su kao dio „nerazvijenog sjevera“ prioritetne u dijelu razvoja i ekonomskog jačanja. Veoma važno je pomenuti da će se poboljšati saradnja među partnerskim nevladinim organizacijama sa teritorija Berane i Andrijevica kroz omogućavanje zajedničkog učešća u razvoju područja saradnje. To znači raditi na boljoj kapitalizaciji i korištenju ljudskih, kulturnih, prirodnih turističkih resursa, tako da su oni pozicionirani kao zajedničke prednosti. Saradnja je efikasan instrument ne samo za izgradnju povjerenja već i za uspostavljanje platforme za buduću saradnju u druge oblasti od regionalnog i lokalnog značaja.

Zacrtani prioritet će se baviti lokalnim akcijama i projektima koje će za cilj imati unapređenje poljoprivredne i turističke ponude, kao i valorizaciju kulturnog potencijala.

ZAPOŠLJAVANJE I PREDUZETNIŠTVO

Nedostatak mogućnosti zapošljavanja je jedna od najvećih prijetnji u ciljnog području. Grupe koje su posebno pogodjene uskim tržištem rada su one koje pripadaju mladima, ženama, ljudima iz udaljenih ruralnih područja, osobama sa invaliditetom, viškom radnika (dugotrajno nezaposlenim) itd. Ciljno područje je preopterećeno čak i višim stopama nezaposlenosti od nacionalnog prosjeka. Ova situacija postaje dodatni izazov kada se kombinuje sa slabim vezama između obrazovnih institucija i poslovnog sektora, „neformalno obrazovanje skoro da ne postoji“, zastarem nastavnim planovima i programima, niskim nivoom inovacionih aktivnosti i nerazvijenom preduzetničkom kulturom među mladima.

Opštine Berane i Andrijevica spadaju u opštine sa visokom stopom nezaposlenosti. Na osnovu podataka ZZZCG, u Strategijama za zapošljavanje opština Berane i Andrijevica nevedeno je da je na kraju 2019. registrovana nezaposlenost predstavljala 16,2% ukupnog broja stanovnika u opštini Berane, a u Andrijevici 16,9%, što je značajno više u odnosu na Sjeverni region (11,7%) i u odnosu na nacionalni nivo (6,1%). Sa jedne strane, stanovništvo se uglavnom odseljava, dok nezaposlenost i dalje raste.

Project funded by the
European Union

U prvoj polovini 2020. godine se uslijed uticaja pandemije na tržište rada i zapošljavanje nezaposlenost na nivou Crne Gore povećala za 11,4% u odnosu na prethodnu 2019. godinu.

Sjever napušta sve više ljudi u potrazi za poslom, koji odlaze ili na jug Države ili odlaze u druge zemlje

Ovaj prioritet se prvenstveno bavi promocijom preduzerništva među mladima u ciljnog području i unapređenjem znanja i kompetencija nezaposlenih (s akcentom na teže zapošljive kategorije). Kako bi se unaprijedila ova oblast ključni aspekt je edukacija, otvaranje novih radnih mesta i pristup tržištu rada ugroženih grupa.

Project funded by the
European Union

Lokalni akcioni plan biodiverziteta za područje opštine Andrijevica za period 2019-2024. godina	Opština Andrijevica https://opstinaandrijevica.me/wp-content/uploads/2019/02/Lokalni-akcioni-plan-bodiverziteta-za-podrucje-opstine-Andrijevice-za-period-2019-do-2024.pdf
Lokalni plan zaštite životne sredine 2019 – 2023	Opština Andrijevica https://opstinaandrijevica.me/wp-content/uploads/2019/02/Lokalni-plan-za%C5%A1tite-%C5%BEivotne-sredine-2019-do-2023.pdf
Strateški plan ruralnog razvoja opštine Andrijevica za period 2019-2023. godina	Opština Andrijevica https://opstinaandrijevica.me/wp-content/uploads/2019/02/Strateski-plan-ruralnog-razvoja-opstine-Andrijevica-za-period-2019-do-2023.pdf
Lokalni energetski plan Opštine Andrijevica 2013-2023	Opština Andrijevica https://opstinaandrijevica.me/wp-content/uploads/2017/02/LEP_I_VI_AN_14042013.pdf

U strategijama i navedenim dokumentima opština Berane i Andrijevica navedeni su ciljevi koji mogu biti dobra smjernica za pisanje i realizaciju projekata nevladinih organizacija. Na taj način NVO, koje su doobile sredstva, predviđena ReLOaD2 programom mogu da doprinesu rješavanju navedenih prioriteta. Riječ je o Regionalnom programu lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) koji je zvanično počeo sa realizacijom 1. januara 2021. godine, kao nastavak prethodne faze ReLOaD programa koja je uspješno završena u decembru 2020. godine. Program se realizuje u šest zemalja i teritorija Zapadnog Balkana tokom četiri godine. ReLOaD2 finansira Evropska unija iz sredstava Multi-Country Civil Society Facility, uz kofinansiranje UNDP-a i lokalnih samouprava koje će biti obuhvaćene programom. U narednom četvorogodišnjem periodu cilj programa je jačanje partnerstva između jedinica lokalne samouprave (JLS) i civilnog društva i mladih u regionu Zapadnog Balkana. Program je nastavak dobre prakse prve faze ReLOaD-a, što ujedno predstavlja i model za djelovanja u drugoj fazi programa.

Ukupna vrijednost ReLOaD2 programa je 12,6 miliona eura, dok Budžet za Crnu Goru iznosi oko 1,8 miliona eura od kojih je 850,000 eura opredijeljeno za projekte nevladinih organizacija.

Doprinos NVO mjeriće se definisanim indikatorima i ostvarenim rezultatima koji su planirani projektima. Izvor podataka za procjenu uspješnosti projekata i mjerjenje rezultata projekata su:

- Narativni i finansijski izvještaji
- Monitoring projekata.

Project funded by the
European Union

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

Opšti cilj ovog programa je jačanje participativnih demokratija i procesa integracije u EU na Zapadnom Balkanu i to osnaživanjem nevladinog sektora i mlađih kroz aktivno učeće u donošenju odluka i stimulisanjem pravnog i finansijskog okruženja za NVO. Kroz ReLOaD2 će biti unaprijeđene prakse transparentnog finansiranja NVO zasnovanog na konkretnim razvojnim projektima koji su fokusirani na građane i njihove potrebe.

Konkurs će doprinijeti realizaciji mjera navedenih u strateškim dokumentima Opštine Berane i Opštine Andrijevica, koje se odnose na gore navedene prioritete.

4. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2023. godini doprinijeti projekti nevladinih organizacija koji se planiraju finansirati

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti ReLOaD2 konkurs za projekte nevladinih organizacija u 2023. godini	Način na koji će javni konkurs za projekte nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)
<ul style="list-style-type: none">• Edukacija, zagovaranje i kampanje usmjerene na razvoj svijesti o važnosti zaštite životne sredine• Organizovanje konkretnih akcija u zajednici za unapređenje životne sredine• Unapređenje kvaliteta života kod mlađih, djece, žena, muškaraca, osoba sa invaliditetom, starih i RE populacije• Promocija i zdravih stilova života• Unaprijediti poljoprivrednu i turističku ponudu• Valorizacija kulturnog potencijala• Promocija preduzetništva• Unapređenje znanja i kompetencija nezaposlenih (s akcentom na teže zapošljive kategorije)	Kroz dodijeljena sredstva za projekte nevladinih organizacija mogu se realizovati aktivnosti u zajednici koje će doprinijeti ostvarivanju prioriteta i ciljeva postavljenih strateškim dokumentima opština Berane i Andrijevica.

Project funded by the
European Union

5. RELOAD2 KONKURS ZA FINANSIRANJE PROJEKATA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI

Naziv javnog konkursa kojim će se doprinijeti u ostvarenju cilja	Iznos	Naziv programa/ aktivnosti u budžetu
Javni konkurs za raspodjelu sredstva nevladinim organizacijama u okviru ReLOaD2 programa	131.000,00€	114.000€ - EU (UNDP) 13.600€- Sufinansiranje ReLOaD2 programa iz Budžeta Opštine Berane 3.400€ - Sufinansiranje ReLOaD2 programa iz Budžeta Opštine Andrijevica

Opis glavnih grupa korisnika

Glavni korisnici projekata koji će se sufinsanirati putem javnog konkursa mogu biti nevladine organizacije registrovane na teritorijama Crne Gore, ali uz obavezno partnerstvo sa NVO registrovanim na teritoriji opština Berane ili/i Andrijevica, a koje su registrovane za obavljanje ovih djelatnosti (Statut), a čiji su projekti u skladu sa definisanim strateškim ciljevima navedenim u sekciji Prioritetne oblasti.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Naziv javnog konkursa	Očekivani broj projekata/ugovora
Konkurs za raspodjelu sredstva nevladinim organizacijama u okviru ReLOaD2 programa u Klasteru Zajedno za sjever	Do 14 projekata

Najniži iznos za projekat/program	Najviši iznos za projekat/program
7.000 € (NVO) 2,000 € (za tek osnovane NVO i NVO koje se bave pitanjima mladih)	20.000 € (NVO) 5,000 € (za tek osnovane NVO i NVO koje se bave pitanjima mladih)

Project funded by the
European Union

6. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Navesti na koji način je u skladu sa Uredbom i Odlukom obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovale u konsultacijama
Radionica za planiranje prioriteta ReLOaD2 Konkursa	03. 03.2023.	Berane: NVO Centar ekoloških inicijativa, NVO Crnogorska Iskra, NVO KIRI, NVO Vijeće Egipćana i Roma Berane; Andrijevica: NVO Udruženje penzionera Andrijevica.

Radionica u cilju planiranja prioritetnih oblasti i pripreme Sektorske analize opština Klastera „Zajedno za sjever“ radi utvrđivanja prioritetnih oblasti od javnog interesa koje će se finansirati u 2023. godini u okviru Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) održana je 03.03.2023. godine u Andrijevici, u zgradbi Opštine Andrijevica. Sastanku su prisustvovali predstavnici Opštine Berane: Danka Golubović, Radosava Barjaktarović, Remzija Ramusović, predstavnici Opštine Andrijevica: Miloš Čukić i Neda Vukićević Stojanović, predstavnici UNDP: Dženana Šćekić, Tamara Čirgić, kao i predstavnici nevladinih organizacija iz Berana i Andrijevice: NVO Centar ekoloških inicijativa – Blažo Marković, NVO Crnogorska Iskra – Saška Bjelanović, NVO KIRI - Ivana Kljajić, NVO Vijeće Egipćana i Roma Berane – Ardijan Shala, NVO Udruženje penzionera Andrijevica Đoko Elezović. Nakon prezentovanja svih strateških dokumenata Opštine Berane i Opštine Andrijevica u saradnji sa nevladnim organizacijama napravljen je presjek oblasti prioriteta koji su zajednički za obje opštine, te su na osnovu istog definisani prioriteti koji će se finansirati u 2023. godini kroz ReLOaD2 program u okviru klastera „Zajedno za sjever“.

7. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

U skladu sa LOD metodologijom, biće formirana Komisija za evaluaciju pristiglih projektnih prijedloga, dok će tokom cijelog trajanja projekta ReLOaD2 kontakt osobe iz opština Berane i Andrijevica biti zadužene za koordinaciju i podršku realizaciji projektnih aktivnosti i učestvovati u kombinovanom timu za praćenje realizacije projekata nevladinih organizacija.